

Kiirtani, elűzni, kitelepíteni

Hová tűnt több százezer vajdasági német? – Weiss Rudolf szerint immár nyíltan lehet beszélni a szóban forgó nemzetet ért borzalmakról

– Sok német telepedett erre a területre VI. Károly császár, Mária Terézia és II. József idejében. A 19. században igen jól éltek. Mindig olyan országban éltek (Habsburg Birodalom, majd a kiegyezés után az Osztrák–Magyar Monarchia), ahol a német is hivatalos nyelv volt. Trianon után a németesség, akik magukat Duna melléki sváboknak hívták, három országba került: az akkori Jugoszláviába, Magyarországra és Romániába. A két világháború között a vajdasági németek kulturálisan fejlődtek, újságot adtak ki, gyárak tulajdonosai lettek. Ám jött a második világháború, amely után az itteni németeknek hihetetlen borzalmakat kellett átélniük a helyi lakosság és a partizánok bosszúhadjárata következtében – mesélte **Weiss Rudolf** történelemtanár és a szabadkai székhelyű Német Népi Szövetség elnöke, aki a szövetség székházában a minap tartott előadást mindezekről a szörnyűségekről. Mint mondja, immár nyíltan lehet minderről beszélni, hiszen nem palástolható el a múlt, így lehet a jövőbe nézni.

Weiss Rudolf lapunknak nyilatkozva is elmondta mindazt, amiről az előadásában szó esett.

– A szovjet hadsereg tovább vonult letörni a náci Németországot. Utánuk megjelentek az úgynevezett népbizottságok, amelyek tagjai azonnal végezni kezdtek a német lakossággal, fosztogattak, erőszakoltak. A mai Szerbcsernyén, akkori nevén Németcsernye, 1944 novemberében bejelentést tettek a helybeliek, hogy minden német asszonyt és lányt megerőszakolnak. Ettől menekülve 55, név szerint ismert asszony és lány lett öngyilkos. Azután megérkeztek a partizánok, akik újabb brutalitásokat követtek el: gyilkosság, erőszak. Ebben a faluban élt Eva Bischof, a kilencéves kislány, akit kilenc partizán megerőszakolt. Nem viselve el lánya halálutsáját, az anya inkább felakasztotta haldokló lányát, majd önmagát is. Ilyen szörnyűségek

történtek – hallottuk beszélgetőtársunktól. – 1944 októberét és novemberét a német történelemben véres őszként határozzák meg. Rumában összetartották a németeket, egymás mellé fektették őket, megjelent egy harmonikás, a partizánok pedig késeket erősítve a csizmájukra járták a kólót a németek testén. Hatvannégyen vesztették el így életüket. Három nap után már a helybéli szerbek léptek fel az ekkora mértékű brutalitás ellen, így ezután a rumai németekkel tarkolövessel végeztek. Szerémségben egy fiatal német lányt halálra vasaltak, szülőket égettek el gyermekeik szeme láttára, megcsónkították az embereket,

világháború 1945. május 9-én fejeződött be. Borzasztó, hogy Vajdaság területén még három évig gyilkoltak, immár békeidőben. 5869 kisgyereket öltek meg. Ezt semmi sem lehet indokolni és megmagyarázni! A Vajdaságban élt 400 ezernyi németből egy százaléknyi maradt. A 2002-es népszámlálási adatok szerint Szerbiában 3901-en vallották magukat németnek, ebből Vajdaságban 3154-en. Több mint 72 ezer embert legyilkoltak, sokan pedig elmenekültek. A kilencvenes éveik mindez tabutéma volt. Ma már beszélünk ezekről, bár még mindig vannak, akik félnek bármit is mesélni – mondta Weiss.

Weiss Rudolf: Nyíltan a brutalitásokról

Molnár Edvárd

izzó parázson járkáltatták őket. Borzalom! A partizán brutalitás csúcspontja, ami Kevevárán történt: egy lányt lábbal fölfelé felakasztottak, majd baltával kettéhasították. Mindez megfékezés nélkül történt. Kiirtani, elűzni, kitelepíteni az itteni németeket. Ez volt a cél. A véres ősz során két hónap alatt mintegy 8500 németet öltek meg, a többiekét gyűjtő-, munka- és haláltáborokba terelték. Hét haláltábor működött Vajdaság területén. A legnagyobb a mai Knićanin területén volt, 13 ezerre becsülik az itt legyilkolt németek számát, köztük asszonyok, gyermekek. A haláltáborok 1944 decemberétől 1948. március 1-ig működtek. A II.

Tudva azt, hogy 1996 óta működik szabadkai székhellyel egy Német Népi Szövetség, amely a németek identitástudatát hivatott erősíteni, ápolni kultúrájukat, nyelvüket, arra a kérdésre is választ kértünk, hogy mennyire tudott lábra állni a vajdasági németesség.

– Kórusunk és színjátszó csoportunk működik, rádióműsorunk van. Könyvtárunkban immár több mint 5000 könyv és folyóirat található. Mindennek köszönhetően sokan újra elkezdtek németül beszélni, és nem szégyellni tovább származásukat. Megtanultunk beszélni áldozatainkról, és így tekinteni a jövőbe.

■ t.r.